

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbata.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei arhidiecezane Sibiu, strada Măcelarilor 45
Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 34.
Epistolele nefrancate se refuză. Articollii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de două ori 24 fl., — de trei ori 30 fl. rëndul cu litere garmond

Programul guvernului.

Sibiu, 3 Iulie n.

Pacea legată întră noul guvern ungar și opoziția parlamentară de sub conducerea lui *Kossuth Ferencz* n'a fost de lungă durată. Nemulțămirea a izbucnit chiar cu ocaziunea prezentării guvernului în dietă, când în loc să se audă numai vorbe de complășantă la adresa noilor dirigitori ai politicii magiare, cari încă n'au prestat nimica, ci au venit numai cu *voința* de a presta tot ce e în interesul patriei și al tronului: s'a ridicat furtună teribilă în contra lor, ca și cum ar avé în urma lor un trecut politic mai rău de cum era al lui *Tisza* și al lui *Bánffy*.

Opoziția kossuthistă se ține adecă păcălita din partea contelui *Khuen-Héderváry*, care a promis că va retrage proiectele militare, ear' acum, în șelinta de Marți a dietei, când s'a prezentat parlamentului ungar în noua sa demnitate, a făcut declarație cu totul de alt înțeles, zicând că „desbaterăa asupra proiectelor militare va fi deocamdată întreruptă”.

De aici, din acest „deocamdată” deduc kossuthistii, că sunt trași pe sfără, fiind-că noul guvern nu vrea alta de cât să câștige indemnizarea și să i-se voteze budgetul, ca apoi să continue de nou desbaterăa asupra proiectelor militare, dacă se pôte cu actualul parlament, dacă nu, cu a tul, mai puțin gălăgios și pôte că și mai puțin — kossuthist.

Destul că primirea făcută Marți noului guvern din partea dietei magiare numai amicală n'a fost; și din cele întemplate cu ocaziunea primirii putem deduce, că încurcăturile și suprinderile în politica internă de acum înainte au să urmeze, cu atât mai vârtos, că complicațiuni se ivesc și în alte părți, a nune, în Austria, unde guvernul dlui *Körber* și-a înaintat demisiunea, pe motivul, că în Ungaria proiectele militare au fost revocate, pe când în Austria ele sunt votate și sancționate, — i-s'a creat deci guvernului austriac o situație pentru care nu pôte purta responsabilitatea.

S'au încurcat itele și în sinul partidului kossuthist, unde cei mai gălăgioși au făcut aspre imputări șefului *Kossuth Ferencz* pentru ușurătatea cu care a legat pactul cu noul șef de guvern, fără a primi garanțe, ba nici măcar promisiuni pentru recompense naționale, și lucrurile au ajuns acolo, că șeful și-a dat sémă de situație și a abzis de demnitatea de șef al partidului ce 'i pörtă numele.

Vorba e, că ce va urma acum? Fi-va noul șef de guvern în stare să de pept cu opoziția, care sigur că va duce lupta mai departe și în contra lui, ca în contra lui *Széll*, cu aceleași arme și cu aceleași mijloce, ori apoi va face aceea ce a făcut *Széll*, se va trage la o parte și va lăsa, ca furtuna să se descarce asupra — altuia?

Deocamdată lucrul acesta pôte că nici prim-ministrul însuși nu 'l știe. Să revenim însă asupra vorbirei sale din ședința de Marți a dietei, asupra programului seu de muncă pentru viitoriu.

N'avem mult de spus Domnul conte a înșirat tôte proiectele de legi cari așteptă să fie votate ca urgente, și a indicat ordinea în care voește să le supună desbaterii parlamentare. A adus elogii antecesorului seu, dlui *Széll*, acceptându-i întru tôte politica, și promițând, că stéua călăuzătoare are să fie pentru noul guvern *curățenia guvernării*, executarea *onestă*, și dacă se cere *energică*, dar' totodată *loială* și față de contrar, a dispozițiunilor legii. Va să zică, *lege, drept dreptate* e și pentru actualul șef de guvern *trinitatea*, căreia se închinase la timpul seu antecesorul *Széll*.

În chestia națională noul prim-ministru încă și-a spus cuvântul, vorbind următoarele:

„Cred a se servi mai bine scopurile statului magiar, *dacă se vor întări Magiarii*, cari și în privința istorică au dat timbru acestui stat. În Ungaria nu recunoștem de cât cetățeni magiari, și pe baza legilor vom nисуl să *validăm în tot chipul limba magiară*. (Aprobări în drepta. Strigări în stânga estremă: și în armată?) De aici însă nu urmază, ca să aruncăm schinteia urei acolo, unde scopul ni-l putem ajunge și prin iubire. Știm, ba presupunem, că atunci când stăm pe baza legii, *putem conta la alipirea cătră stat a tuturor elementelor din țără*. Din contră însă ori-ce atentat, ce s'ar face în po-triva unității țerii, a caracterului ei magiar politic și care devine periculos, îl vom pedepsi. Să nu credă nimeni, că interesele cetățenilor de limba nemagiară pot fi separate de interesele Magiilor. Legătura istorică comună este o forță. Atunci o are și o va avé bine ori-cine în țera acésta, când și Magiilor îi merge bine; decadența Magiilor, în mod necesar ar cauza și decadența celorlalte elemente”.

De sine înțeles, că declarațiunile acestea au fost bine primite din partea șovinistilor, cari vèd în ele declarație de războiu la adresa *elementelor* nemagiare, pe când de fapt tocmai la adresa lor sună o fină admonițiune, că nu cu forța, ci cu tratare bună au să-și câștige iubirea *elementelor* nemagiare din țără.

A mai făcut ministrul-president o declarație însemnată cu privire la noul sistem de dare ce are de cuget a 'l introduce în țără, și care ar culmina în principiul, că clasa săracă, lipsită de ori-ce avere, *să fie scutită de dare*; și pentru cercurile cele largi ale populațiunii țerii pôte că declarațiunea acésta e de cea mai mare importanță.

În urma deselor și lungilor întrepreri, prim-ministrul *Héderváry* numai în rate și-a putut desvolta programul, astfel, că ședința, deschisă la orele zece, abia s'a putut încheia la orele două, când apoi noul guvern s'a prezentat *casei magnaților*, unde i-s'a făcut cu totul altă primire. Ací prim-ministrul a cerut să i-se permită a-și desvolta programul numai după ce dieta se va fi pronunțat asupra lui, ceea-ce i-s'a acordat, pe lângă niște elogii fôrte frumoșe ce i-s'au adus din partea preșidentului, conte *Csáky Albin*. Amărăciunea din dietă a spălat-o deci căldura și sinceritatea, vorbele bune aflate în casa magnaților.

Situația.

— Știri ultime. —

Mercuri și Joi discuția a fost purtată în dieta ungară tot pe tema programului noului guvern. Au fost în ambele zile tot așa de necruțatori cei din opoziție față de guvern ca și Marți. Deputatul *Barabás* i-a spus, că kossuthistii vor lupta ca mai nainte, până nu li-se dau garanțe cu privire la *drepturile naționale*. Poziția guvernului e deci una din cele mai grele.

Kossuth a fost rugat să rămână preșident al partidului, ce-i pörtă numele, dar' a declarat în mod categoric că nu pôte, fiind-că are angajamente față de noul guvern, pe cari nu le pôte împlini, după ce partidul nu ascultă de el și nu vrea să depună armele obstrucțiunii.

La cuvânt asupra programului guvernului mai sunt anunțați mulți deputați (întră ei și noul deputat al Dobrei, Dr. *Aurel Vlad*), și astfel obstrucția e pe cale de a fi dusă acum câva vreme pe tema acésta.

Asupra demisiunii guvernului din Austria Maiestatea Sa încă nu s'a pronunțat. Părerea e, că nu o va primi, ci va potti guvernul să rămână la postul seu.

Fôia oficială aduce în numărul de eri (2 Iulie) un rescript regal adresat ministrului-preșident *Khuen-Héderváry*, prin care statorțe *cuota* pe durată de un an în proporția de până acum, adecă 33³/₄₀% are să dea la cheltuelile comune Ungaria, ear' 66⁶/₄₀% Austria.

Desmoștenire.

(Fine).

Acum să vedem cari sunt relele și necazurile ce au dat preste bieții Români, tocmai pentru-că țin multe sèrbători și perd mult timp fără folos. Iată ce's urmările: la întrebarea, că în fie-care comună cât pământ a avut poporul nostru înainte cu 50 de ani, și cât are astăzi, am căpătat următoarele răspunsuri:

În Șipet înainte cu 50 de ani tot pământul urbanial, cam 6000 jughere catastrale, a fost proprietatea Românilor, din acest pământ au perdut până acum la străini cam 1000 de jughere, adecă a șesa parte.

În Sacoșul-Turcesc înainte cu 50 de ani întreg hotarul urbanial, cam 4000 de jughere, a fost al Românilor, până acum au perdut la străini 1200 jughere.

În Jadani înainte cu 50 de ani întreg hotarul urbanial, cam 3200 de jughere, a fost al Românilor, până acum au perdut aprôpe două părți la străini, Români mai au acum ceva mai bine de cât a treia parte.

În Cebza înainte cu 50 de ani întreg hotarul urbanial, 5600 de jughere, a fost al Românilor, până acum au perdut la străini 2300 de jughere.

În Cerna înainte cu 50 de ani întreg teritoriul urbanial, cam 3000 de jughere, a fost al Românilor, până acum au perdut la străini a treia parte, Români mai au cam 2000 de jughere.

În Toager a fost întreg teritoriul urbanial al Românilor, până acum au perdut două părți la străini, mai au a treia parte.

În Șag mai mult de jumătate din pământul urbanial a trecut de la Români la Nemți, asemenea și în comuna Obad.

În Jebel înainte cu 50 de ani întreg hotarul urbanial a fost al Românilor, până acum cam jumătate au cumpărat străinii de la Români.

În Utvin a trecut jumătate din pământul urbanial de la Români la străini.

În Jiroc în restimp de 50 de ani au trecut de la Români la străini 700 de jughere, Români mai au cam 3500 de jughere.

În Voitec înainte cu 50 de ani pământul urbanial, cam 4000 de jughere, a fost al Românilor, până acum două părți au cumpărat Nemții de la Români, Români mai au acum cam a treia parte.

În Stamora-română întreg hotarul urbanial de 1800 jughere a fost al Românilor, până acum a treia parte a trecut la Nemți.

În Sacoșul-unguresc, comună curat românească, Români nu voiau să plătescă dările publice, apoi mai făceau și datorii pe la bănci, cam pe la anul 1890 au început licitațiile și Români au perdut până acum cam 300 jughere de pământ la străini.

În Folea pe la anul 1850 din hotarul urbanial au fost trei părți ale Românilor și a patra parte a Nemților, căci deja atunci era acolo o colonie nemțescă; acum 3 părți din pământ sunt ale Nemților și a patra parte a Românilor.

În Murani pe la anul 1850 întreg hotarul urbanial, cam 3600 de jughere catastrale, a fost al Românilor, până acum au perdut Români a treia parte la străini.

În Petroman Români au avut înainte cu 50 de ani întreg hotarul urbanial, până acum a trecut cam a treia parte la străini.

În Macedonia din 2000 de jughere a treia parte a trecut la străini.

În Chișoda întreg hotarul urbanial a fost al Românilor, până acum au perdut Români două părți la străini, Români mai au cam a treia parte.

În Sântimihaiul-român întreg pământul urbanial de 5000 jughere a fost al Românilor, până acum preste 2000 jughere au perdut la străini.

În Sinersig Români au avut 900 de jughere, din cari până acum au perdut cam 300 de jughere la străini.

În Căpet întreg hotarul urbanial a fost al Românilor, până acum mai mult de jumătate a trecut la străini.

În Mănăștur Români au perdut a cincia parte din pământul lor.

În Beregsu tot hotarul urbanial de 6000 jughere a fost al Românilor, până acum cam a treia parte au perdut la Nemți.

În Mehala înainte cu 50 de ani au avut Români 2000 de jughere, astăzi mai au cam 1200.

În Icloda din 840 jughere, Români au perdut cam 540 la Nemți, mai au acum cam 300 de jughere.

În Aga (Brestovat) la anul 1810 a fost segregăția unei părți a hotarului, și în conspectul urbanialistilor, care se află la actele urbaniale, nu obvine nici un străin; toți locuitorii satului erau Români, tot pământul urbanial a fost al lor; au început însă a veni Nemți și Slovaci în comună și au început a cumpăra moșiile de la Români; după statistica de la anul 1900 sunt Nemți și Slovaci 545, ear' Români 383; din pământ au acum Nemți și Slovaci cam două părți și Români mai au cam a treia parte.

Tot în asemenea măsură au perdut Români moșiile lor mai cu sémă la Nemți în Ciacova, Ghilad, Parța, Bărăteaz, Călacea, Hodoni, Giroda, Sânt-Andraș, Becicherecul-mic, Berini, Uliuc, Unip, Ligid, Banlac, Tolvadia, Giulvez, Terenteaz și Seciani.

Comune românești cari și până acum și-au păstrat moșiile sunt: Babșa, Belint, Topolovețul-mare, Fenlac, Șuștra, Budint, Ictar, Secusigi, Drăgășina, Sirbova, Hitiaș, Chevereșul-mare, Blajova, Moșnița, Bucoveș, Bazoș, Remetea și Iezvin; din vre-o câteva comune n'am căpătat până acum date.

Acum e la loc să punem întrebarea, de unde vine, că Nemții cumpără pământurile Românilor? Iată de unde. *Nemții totdeauna au pus mare pond pe școlile lor, totdeauna au grijă de școlile bune și învățători buni, au trimis și trimit și acum copiii la școală; pentru Neamț chiar cât de sărac se fie, și ori câți copii se aibă, ar fi cea mai mare rușine, dacă copiii lui n'ar umbla la școală.*

Nemții și după ce ies din școală, s'au dat cu cetitul și cetesc și astăzi cărți și jurnale, *chiar și la biserică merg cu cartea de rugăciuni; în satele nemțești rari sunt casele la cari se nu umble jurnal; prin cetit Nemții s'au luminat și deșteptat, li-s'au lărgit vederile, au devenit mai înțelepți și prin aceasta și mai prevăzători, mai muncitori și mai cruțători; dinșii înțeleg spiritul timpului, afară de Dumineci au puține sărbători, portul lor e simplu și efin, nu țin ospete lungi, nici pomeni, fără rațiune nu fac datorii, femeile lor se întrec cu bărbații la lucru, țin mare curățenie în casă și știu ferbe; este o ambițiune înrădăcinată în poporul nemțesc a agonisi moșie și a deveni stăpân; în sate nemțești concubinate nu sunt, au acea înșușire morală că se înmulțesc; Neamțul dacă n'are pământ își dă băeții la meserii; nu numai în satele nemțești, dar' și în cele românești meseriașii sunt mai exclusiv numai Nemți, ei sunt rotari, măsari, tauri, tinichi-gii, pălărieri, frânari, funari, zidari, păpucari, bărbieri, și cu meseriile fac avere; din contră Români totdeauna au avut școle slabe, de nimic n'au grijă așa de puțin ca de școală, salariul învățătorului nu-l plătesc regulat, n'au avut ambițiunea, ca copiii lor să capete învățătură, mai cu seamă femeile au rămas de tot fără școală și fără învățătură, nimic nu sunt acum mai deșteptate, mai luminate și mai bune economice, de cât înainte cu 50 de ani, perd mult timp cu cusutul și împodobitul vestmintelor lor, curățenia în casă și în curte încă n'au învățat-o de la nemțoi, nu știu ferbe; eu vorbesc despre despărțământul Timișora, domnele române nimic nu fac pentru ridicarea nivelului cultural al țărâncii române; tineretul român după ce ese din școală nu se mai ocupă cu cetitul, ce a învățat în școală în scurt timp a uitat, școală de repetiție în cele mai multe sate nu se ține, la acest rău poartă vina și preoții și învățătorii; poporul nostru ține multe sărbători, ospete și pomeni lungi, se nutrește rău și prin aceasta devine slab de lucru, prea ușor face datorii și poartă procese, nu merge la meserii, nu învață nici o măestrie; tot de ce are lipsă la economie, cumpără de la străini; aceste slăbiciuni și defecte fac pe poporul nostru inferior celui nemțesc, dar' și celorlalte nămurii conlocuitoare; poporul român fără școală din trecut a rămas cu vederi mărginite, n'a înțeles, că acum trebuie cu mult mai mult și mai bine să muncască și să crească, cu mult mai mult să învețe și să gândească la viitorul său, de cât a fost de lipsă în timpul strămoșilor săi.*

Dar' dintră toate mai cu seamă două slăbiciuni mari are poporul nostru, una e, că prea ușor se deslipește de moșia sa, și alta că nu se înmulțește.

Că perde din moșie, am văzut mai sus, acum se vedem și tristul adevăr referitor la scăderea numărului pe baza datelor statistice dela anii 1869 și 1900.

În Drăgoești la anul 1869 au fost 1220 Români, la anul 1900 au fost 955; în Ficătar la anul 1869 au fost 1091 Români, acum sunt 945; în Căpet au fost 789, acum sunt 691; în Ohabaforgaci au fost 2034, acum sunt 1667; în Cerna au fost 971, acum sunt 748; în Petroman au fost 2300, acum sunt 2034; în Remetea au fost 1493, acum sunt 1347; în Belinț au fost 3473, acum sunt 2884; în Budinț au fost 1198, acum sunt 1002; în Hisiași au fost 802, acum 709; în Ietar au fost 998, acum sunt 848; în Chișeteu au fost 1448, acum sunt 1382; în Siciș (Șușanovița) au fost 1206, acum sunt 1085; în Seciani au fost 2232, acum sunt 1923, și așa mai departe în toate comunele poporațiunea română scade.

Perdere în număr aduce cu sine și pierdere în pământ, pentru că poporul care perde din număr, acela perde și din teren, și cu timpul va fi stărpit de acela care se înmulțește.

Acum se vedem ce sunt urmările, că poporul nostru a pierdut pământul său? Urmările sunt, că aceia cari și-au pierdut moșiile se fac socialiști; în comune românești se țin mari adunări socialiști.

Cine ar fi cugetat încă înainte cu vre-o câțiva ani, că Români, cari țineau la nămul lor, la limba lor, legea lor, acum deodată se devină socialiști? Cugetă d'or' că prin socialism se vor mântui de miserie și sărăcie? Tare se înșelă, dar' acesta vor vedea mai târziu. Ce folos au, că s'au făcut socialiști? Iată ce folos: umblă la adunări, plătesc taxe, au cheltuieli și perd ce e mai scump, adică timpul.

Să facă Români socialiști probă și să întrebe pe un socialist de alt năm, care de 20 de ani tot socialist a fost, că ce folos a avut că a fost socialist? se vor convinge, că sărac a fost înainte cu 20 de ani, când s'a făcut socialist, și sărac e și astăzi.

Bine se-și însemne Români, că numai munca cinstită și cumpetul înțelept scutește pe om de miserie și sărăcie.

Perdere averilor mai are ca urmare și aceea, că Români acum au început a emigra la America. Cine ar fi cugetat, că acest popor, care de 1900 de ani locuiește p'acest pământ, acum se-și părăsescă vatra părintescă, satul în care s'a născut și crescut? Până a avut avere, n'a știut să și-o păzescă, acum fărâșă și sărăciea îl împinge să ia lumea n' cap și să se pierdă în țări străine printră nămurii străine.

Numai din comuna Beregseu s'au dus până acuma preste 50 persoane, dar' din epistolele lor, ce scriu acasă, se vede că nu voesc

să mără în America; plătindu-se acolo lucrul mai bine, ei zic, că voesc numai să câștige bani, ca să-și potă răscumpăra moșiile pierdute, și ear' se vor întorcedă acasă; cel puțin vor aduce cu sine învățătură, că acum trebuie omul mult să muncă, și să ducă un cum pēt înțelept, căci altcum se prăpădește.

Într'un sat aproape de Timișora, fost cândva sat românesc, mai de demult au început a se așeza Nemți, au cumpărat de la Români case și pământ, acum sunt și în număr și în avere în majoritate; în reprezentanța comunală sunt în mare majoritate. Români țin și oi; înainte cam cu vre-o zece ani reprezentanța comunală a hotărât, că nu mai e permis să mai pască oile în izlazul comunal; Români aflându-se asupriți prin această hotărâre au încercat să și separeze competența lor din izlaz de competența Nemților, și spre acest scop au spăsat din banii bisericești 300 de fl. cu advocații, dar' izlazul nu l'au putut separa; banii nici până acum nu i-au întors bisericești; Români altcum între sine erau în certă și procese. Înainte cu vre-o câțiva ani a venit la mine un Român din acea comună, ca să-i dau sfat, cum să se apele Români de asupririile Nemților? Acestuia i-am zis: Mergi acasă și spune Românilor, să fie oameni înțelepți și de omenie, să lucre și să cruțe și să-și răscumpere moșiile pierdute; atunci ei vor fi stăpâni în satul lor.

Acest sfat îl dau acum și celorlalți Români.

„Asociațiunea.“

Convocare.

Cu convocare la § 41 din statute, prin această convocăm adunarea generală a despărțământului Bocșa la Asociațiunii pentru literatură română și cultura poporului român, pe 19 Iulie st. n. la 10 ore a. m. în comuna Zorlenț-mare, la care P. T. domni membrii, precum și alți iubitori și sprijinitori ai culturii poporului sunt invitați a lua parte.

Programul adunării:

1. Deschiderea adunării prin directorul despărțământului.
2. Raportul anual al comitetului.
3. Censurarea socotelilor.
4. Săbilitatea bugetului pe anul viitoriu.
5. Disertațiuni, cari trebuie anunțate biroului cel mult până la 15 Iulie st. n.
6. Alegerea unui membru în comitet pe restul periodului.
7. Alegerea a două delegați la adunarea generală a Asociațiunii.
8. Propuneri.

Bocșa-mont, în 28 Iunie 1903.

Dr. Aurel Oprea
director.

Ioan Marcu
secretariu.

Despre „Albina“.

Ne pare bine când vedem că sunt și întră compatrioții magiari oameni cu judecată sănătoasă, cari nu ved în fie-care Român câte un dușman al patriei, și în fie-care instituțiune românească câte o primejdie mare pentru statul, care (nu din vina Românilor) nu e încă unitar și curat magiar.

În anuarul de est-an al gimnasiului magiar de stat din Sibiu găsim, anume, niște aprecieri foarte favorabile, făcute primului nostru institut de bani „Albina“. Le espunem după cum urmază.

Despre „masa studenților“ înființată și susținută de „Albina“, anuarul gimnasiului de stat din Sibiu (pe anul școlar 1902—1903), publicat de directorul Ferenczy István, face următoarea amintire:

„Institutul de credit și economii „Albina“ din Sibiu a înființat în luna Octombrie 1895 instituțiunea „masa studenților“ pentru 50 școlari români, cari fără avere fiind cercetază cu bună purtare morală și cu bun progres școlile medii din loc: gimnasiul superior reg. ung. magiar, gimnasiul superior ev. luteran și școala reală ev. luterană.

Direcțiunea și corpul profesoral, amăsurat ordinațiunii ministrului reg. ung. de culte și instrucțiune publică dto 15 Septembrie 1897 nr. 38802, în anul școlar espiarat încă a cercetat de mai multe-ori această instituțiune și cu toate aceste ocazii a esperimentat ordine, disciplină și curățenie ireproșabilă“.

„Masa studenților“ stă sub supraveghierea directorului „Albinei“, a dlui Partenie Cosma; agendele economice ale instituțiunii le conduce, cu îngrijire vrednă de recunoștință, dna P. Cosma, cu binevoitoarea conlucrare a membrilor reuniunii femeilor române din Sibiu; supraveghierea medicală o eserciază medicul Dr. Ilie Ben.

În anul școlar 1902—1903 au beneficiat gratis de favorul mesei studenților 41 elev ai institutului nostru“. După acestea înșiră cu numele și indicarea clasei pe cei 41 beneficiari, apoi încheie astfel:

„De favorul mesei studenților, care constă din prânz bun, servit în local deplin corespunzător cerințelor, beneficiază tocmai acei elevi români, ai noștri, săraci, cari de altcum, în urmarea prevederii lor nesuficientă, mai ales sunt avertați la acest favor. În anul școlar 1902—1903 acești 41 elevi ai institutului nostru au beneficiat la masa studenților de favor în preț de 4920 corone“.

*

Câteva pagini mai încolo sub titlul „fond de gimnastică“ cetim următoarele:

„Pentru ca să facă posibil elevilor mai săraci ai institutului nostru participarea la emulațiunile de gimnastică districtuale și regimolare, devenite sistematice, directorul Ferenczy István în repetite rânduri a usat de spriginul cassei de păstrare generale și de al institutului de credit și economii „Albina“; din ajutoarele astfel obținute s'a înființat în

FOIȘORĂ

Rogoz-vodă.

— Poveste. —

De Laurențiu Ciorbea.

(Fine).

Intorcându-se vulpea a casă, spuse feciorului cât de bine a scos tréba la cale și se hotărîră, ca în Dumineca viitoare să meargă pe vedere amândoi.

Feciorul nu se putea împăca cu gândul: cum să meargă el la pețite așa rău îmbrăcat, dar' vulpea îi zise că pentru acesta să nu fie nimica îngrijat, că va fi cum va da Dumnezeu.

Ca o brumă, ca un vis trecură zilele, și Dumineca dorită sosi. Vulpea luă feciorul și porni cu el la pețit. Și merseră până-ce ajunseră într-o pădure mare și înfricoșată, ce nu era departe de orașul craiului cu fata.

Aci se opriră. Feciorul rămase la umbra unui fag, ear' vulpea o tulă repede spre curțile craiului.

Și cât ce sosi acolo începă a striga în gura mare: haidaiți oameni buni, că ni-au jefuit tâlharii.

La larma acesta eșiră cu mic cu mare să vadă ce s'a întâmplat. Ear' vulpea abia răsufând zise:

— „Ce lucru e acesta, luminate craiule, ca aproape de locuința dumnitale să ne jefuască hoții ziua n'amiază mare?“

— „Cum, unde, ce s'a întâmplat?“ întrebă craiul.

— „D'apoi ce să se n'țelepe? Eacă cum veniam pe vedere — după cum ni-a fost vorba — în pădurea cutare ne-au atacat o bandă de hoți și pe stăpânul meu Rogoz-vodă l'au jefuit lăsându-l aproape gol; ear' eu scăpaiu ca prin urechile acului și fugiiu să-ți dau de știre și să-ți cer ajutoriu“.

— „Cum se pôte“, zise craiul, „ca să jefuască hoții aproape de locuința mea? Să meargă cu mic cu mare într'ajutor!“

— „Mă rog luminației tale“, răspunse vulpea, „acum e prea târziu. Hoții au luat-o la sănătoasă; mai bine dă-mi niște haine cinstite să le duc stăpânului meu să se îmbrace și să vină aici. Tâlharii apoi le va purta din-sul de grijă.“

Atunci craiul porunci de i deteră hainele cele mai frumoase, ear' vulpea le luă și le duse lui Rogoz-vodă. După aceea l'îmbracă și l'învță cum să se pörte la craiul, apoi plecară. Sosind acolo, craiul îi primi cu totă cinstea, apoi intrară în vorbă și isprăviră tréba cu bine.

Și nici că se putea altcum, căci dacă era fata craiului frumoasă, apoi Rogoz-vodă încă era fēt frumos ca din povești.

Puseră ziua de cununie, apoi plecară. Acum feciorul se gândia că unde o să-și ducă mirésa și cu ce să trăiescă? Vulpea îl pricepă și i zise, că nici din acesta să nu-și facă mără n' cap.

Când sosi ziua cununiei, merseră earăși amândoi. Și făcură o nuntă de se duse vestea despre ea. Trei zile și trei nopți țină veselie. A patra zi plecară cu nuntașii la casa mirelui. Bietul mire era pus pe gânduri că unde-i va duce și ce se va întâmpla cu el. Dar' vulpea i șopti să nu fie supărat, să se arete curagios și vesel, că toate le va scotea ea la cale cu bine. Apoi suindu-se în căruțe porniră. Vulpea însă o apucă înainte și porunci să mănă numai pe unde le va arăta ea drumul.

Vulpea mergea înainte și încă așa de iute în cât căruțele cu nuntașii nu se puteau ține de ea. Aci era, aci nu era. Aci o tăia înainte de pune trebile la cale, aci se n' torcea înapoi și le arăta pe unde să apuce.

Întâlnind niște ciurde de boi și vaci și oi ale unor smei, vulpea spuse slujilor că dacă trecând cineva pe aci i-ar întreba ale cui sunt cireșile și turmele acelea, ei să răspundă că ale lui Rogoz-vodă, că la din contră va fi vai și amar de capul lor.

Bieții oameni se spăriară și spuseră precum îi învățase vulpea.

Când nuntașii vădând mulțimea de ciurde întrebă:

— „Ale cui sunt ciurdele acestea, mēi?“

— „D'apoi ale cui să fie de cât ale lui Rogoz-vodă“ răspunseră boarii.

Mergând mai departe deteră preste niște turme de oi, multe cât abia le puteai cu prinde cu ochii. Ei ear' întrebă:

— „Ale cui sunt turmele acestea, fraților?“

— „Ale lui Rogoz-vodă, și încă acestea nu-s nimic“, răspunseră pécurarii.

Aușind nuntașii una ca acesta nu se puteau din destul mira de bogățiile lui Rogoz-vodă și fericeau mirésa că și-a căpătat un bărbat atât de bogat și frumos.

Rogoz-vodă nu-și credea de cele ce vedea și aușia; nu știa că sunt acestea aveau ori visăză. Ear' vulpea și mai sărea din piele de bucurie, cât de bine se face tréba, când de-odată ear' se făcu nevăzută. Pare că o înghițise pământul.

Ea însă dete o săritură înainte și sosind la curțile smeiilor, pe ale căror moști se aflau, zise cătră ei: „Iute fugiți, smeiilor, și vă ascundeți, că vine Ilie prorocu să vă prăpădească și de vă află vă trăsnește și pârjolește.“

La aușul acestor vorbe smeiilor se înspăimântară foarte, cât nu știau ce să facă de

anul școlar 1896/7, fondul de gimnastică. Amintind cu recunoștință bunăvoința de jertfire a acestor două institute financiare, pun totodată în evidență datele privitoare la acest fond.

Arată apoi că din 30 April 1897 până în 31 August 1902 „Albina” a dăruit fondului 800 corône, cassa de păstrare („Allgemeine Sparcassa”) 700 corône, ear' în anul școlar 1902—1903 fondul a mai căpătat: de la „Albina” 300 corône, de la „Sparcassa” 400 corône.

NOUTĂȚI

Personal. Înaltpreasfinția Sa dl arhiepiscop și metropolit al nostru Ioan a sosit la Sibiu azi dimineață, venind de la Marienbad, unde mersese la începutul lunii trecute spre a face cură. Înaltpreasfinția Sa s'a reîntors deplin sănătos, ceea-ce sigur va face bucurie tuturor credincioșilor.

Carieră bună pentru juristi. Cu scop de a crea o succesiune de corăspunzători pentru posturile de *auditori*, administrația armatei noastre a proiectat pentru anul viitor o însemnată înmulțire a numărului ajutoarelor de câte 1600 cor. la an, cari se dau practicanților de auditoriat. Acesta înmulțire s'a proiectat în vederea înmulțirii posturilor de auditori, care sigur va urma după votarea noului proiect de lege despre procedura penală militară, proiect ce probabil că deja la toamnă va fi prezentat dietei. La praxa de auditoriat vor fi primiți ofițeri în rezervă, ofițianți militari în rezervă, cadeți și aspiranți de cadeți în rezervă, cari vor legitima că au făcut examenul juridic de stat. Informațiuni detaliate asupra condițiilor de primire se află în „dispozițiuni organice pentru auditoriat”. Concursul pentru primire e publicat în suplimentul numărului 17 dto 25 April 1903 al ziarului „N. V. Bl.”.

Atragere atențiune tinerilor români asupra celui concurs, cu adausul, că concurenții cari vorbesc limba magiară, croată, ori română, vor fi luați în deosebită considerare.

Alegere de preot. Ni-se scrie că Duminecă, 28 Iunie n., s'a făcut alegere de paroh în comuna bisericăscă Daneș, protopresbiteratul Sighișorei, întrunind majoritatea voturilor candidatul Onoriu Sasu, din Blăjil.

Concert în Brașov. Sâmbătă, 27 Iunie n., reuniunea română de gimnastică și de cântări din Brașov a dat un concert în sala „Redutei”, cu concursul capelei orașenești. A avut un succes desăvârșit. Oșpeții din București, cari au asistat la concert, au rămas încantați de precisiunea admirabilă cu care au fost cântate toate punctele de program, și de disciplina desăvârșită pe care știe să o impună dirigentul corului, dl Dima. După concert a fost masă comună cu un lung șir de toaste. Au vorbit domni Dima, (pentru membrii și membrele reuniunii), Dr. Saftu, Kiriacu (București), Pușcariu, Tălășescu (București), Virgil Onișu, prof. Nastasi, etc.

frică. În urmă se băgară cu toții într-o șiredă de paie, ear' vulpea îndată dăte foc și redei și se făc un foc de se urca flacăra până la ceriu, ear' bieții smeii sbierau de durere de-ți era mai mare mila de ei. Sbierea ei ce sbiera și de-odată cu focul se stinseră până la unul, făcându-se scrum. Și cu ei s'a stins și împărăția lor.

Nu preste mult sosiră și nuntașii, și intrând în palate, odată încremeniră de odorele și scumeturile ce vâzură acolo. Nu este lucru în lumea acăsta, ce se nu se fi aflat acolo. Nuntașii se mai minunară ce se mai minunară de ele, apoi întrebară slugile:

— „Ale cui sunt palatele acestea, mei?”

— „Ale lui Rogoz-vodă”, răspunseră ei toți ca dintr'un glas.

După ce se mai ospetăre vreo trei zile și trei nopți și aci, omenii miresei se întorseră a casă și povestiră craiului ce bine i-a nimerit fata. Ear' Rogoz-vodă se tot mira de unde și cum i-a putut veni atâta noroc, când odată ia vulpe dacă ai de unde! Omul vulpe s'a făcut nevăzut. El a fost însuși măriă sa norocul. Rogoz-vodă cu frumôsa lui nevastă trăia în pace și veselie, și de n'or fi murit, și astăzi se vor fi veselind.

(Auzită de la Cioban Ilie, cronic în Bedeleu).

Artilerie pentru honveđime. Așa scriu zărele din capitală, că noul ministru de honveđi va face în curând o comunicare însemnată dietei magiare. Ii va spune, că în cercurile competente e luată hotărârea de a se întregi honveđmea magiară cu artilerie magiară, o dorință, a cărei realizare Magiarii de mult o așteptă.

Să-și caute de lucru. Ministrul de interne a dat circulari, de cuprinsul, că funcționarii de la administrație n'au voie să primescă ocupațiuni particulare, pe plată, ci au să-și vadă numai de oficiile lor. Escepțiune se face cu: notarii comunali, arhivarii și fiscul comitatului, cari au dreptul să facă anumite lucrări scripturistice, pe plată.

Telegrame — loco. Sub nr. 34678 dto 17 Iunie a. e. ministrul de comerț și comunicațiune a conces, ca în toate orașele de pe teritoriul corônei ungare, în cari serviciul înmanuării telegramelor îl provide oficiul erarial de postă și telegraf, să pôtă fi date telegrame și cu destinațiunea loco, fără considerare la împrejurarea: dacă pe lângă oficiul încredințat cu inmanuarea funcționează în respectivul oraș mai multe oficii de postă și telegraf (telefon), ori nu?, și fără considerare la împrejurarea: dacă oficiile telegrafice instalate în același oraș țin contactul cu oficiul de inmanuare prin telegraf (telefon), ori prin cursor? La oficiile telegrafice de pe la gări însă, în orașele în cari există oficiu de postă și telegraf în regie erarială, numai în acel cas pot fi date telegrame loco, dacă stațiunea telegrafică a gării stă în nemijlocită legătură telegrafică cu oficiul de postă și telegraf care are să inmanueze telegrama. În circulațiunea locală taxa pentru un cuvânt e 2 fileri, taxa unei întregi telegrame însă nu pôte fi mai mică de cât 40 fileri.

„Societatea culturală macedo-română” din București, în adunarea generală ținută săptămâna trecută și-a ales membri onorari pe Dr. Alexandru Mocsony, Anton Carp și Ana Dumba. President al societății e Dr. Leonte.

Cutrémur de pământ. În una din zilele trecute comuna Cserépfalu a fost ceterată de un cutrémur de pământ, care de-și a durat numai un minut, a răsturnat urliele de la 26 case, în timp ce țiglele cădeau de pe coperișuri ca sburătorile de praștie, ear' zidurile multor clădiri s'au crepat binișor. Locuitorii abia într'un târziu după trecerea cutrémurului s'au putut reculege din grôza ce i' apucase.

Cadou vèduvelor ucigașilor. O telegramă din Belgrad raportă că regele Petru a dăruit vèduvei lui Naumovici 20,000 de franci, ear' vèduvei locotenentului Gagici și celei a locotenentului Petrovici câte 2000 de dinari. Colonelul Naumovici, adjutantul regelui Alexandru, a condus pe ofițerii conspiratori la apartamentele regelui în noptea masacrului, el a pus dinamit la ușa apartamentelor, care — cum se știe — sfărmand ușa l'a rupt în bucăți și pe el. Ear' cei doi locotenenti au fost împușcați de comandantul palatului, colonel Nicolici, apărând pe regele.

„Tragedia omului”, covârșitoarea piesă teatrală a lui Madách a fost tradusă din ungurește de compatriota noastră, doamna Neli Cornea născută Misici (soție de inginer în România), și înaintată direcțiunei teatrului național din București, spre a fi trecută în repertoriul teatrului național.

Grozava catastrofa din Spania. Catastrofa de la Montelvo, pe linia ferată dintră Bilbao și Saragossa (în Spania), despre care am făcut amintire în numărul de Joi, a fost așa de îngrozitoare, cum de mulți ani nu s'a mai întâmplat în Europa. La Montelvo e un pod de fer preste riul Magerillas în lungime de 168 metri, sprijinit pe opt pilastri de pètră. Când trenul-expres în deplină celeritate a dat să treacă riul, podul s'a rupt, ear' trenul — cu două locomotive și optsprezece vagoane — s'a prăbușit în rîu de la înălțime de cincisprezece metri, sfărmandu-se tot tanduri. Din cauza dificultăților împreunate cu lucrările de salvare nu se pôte ști încă nici acum numărul exact al victimelor, din datele de până acum însă se constată că 110 călători au murit, ear' 140 au fost răniți grav. Abia v'ro șese inși au scăpat citovi, unii dintră aceștia însă, în spaima și grôza ce o simțiseră în cursul catastrofei și-au perdut graiul. Cadavrele sunt grozav de mutilate; de la multe lipsește capul și mâinile ori picioarele, altele sunt frânte în două, altele sdrucite, în cât abia se pôte constata identitatea persoanei.

Vinețela Uranos este cel mai plăcut mijloc pentru învinețire, deore-ce dă cel mai frumos vènet și întrece în totă privința produsele analoge de până acum. După cum spun unii gospodari distinși și spălătorii, Uranos este cea mai bună și mai efînă vinețelă.

Môrte în urma scôterii unui dinte. Eugen Glück, ascultător la cursurile de medicină veterinară, a mers Sâmbătă la dentistul Fritsch din Budapesta să-și scôtă o mèsuă. După scôtere însă a căpătat așa mare scursură de sânge, în cât a trebuit transportat la clinica de chirurgie, unde a murit, întră simptome de intoxicație de sânge. Poliția a introdus cercetare contra dentistului.

Materie esplosivă, inventată în România. Dl Dimitriade, major în armata română, a inventat o materie esplosivă căreia i-a dat nume „galațita” și care este cu mult mai puternică de cât dinamita. Sâmbătă dl Dimitriade a făcut diferite experimente cu acest esplosiv, în prezența unei comisii compuse din dd: general Marcovici, colonel Stoica, locotenent colonelii Parapeanu și Deșliu, și alți ofițeri de artilerie și infanterie. S'au făcut următoarele experimente:

1. 300 gr. galațită, puse la eclisa unei căi ferate, au distrus linia. Resultatul acesta ar fi fost obținut cu 600 gr. dinamită. 2. 500 gr. galațită burată, pusă lângă un stâlp de lemn de jum. metru grosime și 3 metri înălțime, l'a rupt, aruncându-l la o distanță de 7 metri și făcând în pământ o gaură adâncă de 1 m., 700 gr. dinamită ar fi dat același rezultat. 3. Două cartușe de galațită, de câte 200 gr. fie-care, puse lângă raliul unei linii ferate, l'a rupt, rupend de asemenea și traversele și aruncând o parte din șină la o distanță de 7 metri. 4. Un stîlp de lemn, cu aceleași dimensiuni ca cel de mai sus, a fost rupt, și bucățile lui aruncate în sus la o distanță de 10 metri prin un cartuș de 100 grame galațită, așezat într'o scobitură făcută în el. 5. Cartușe de galațită, puse în apă și făcându-se după jumătate oră experimente cu ele, au dat perfect aceleași rezultate, ca și când ar fi fost uscate.

Pe baza acestor experimente reușite, comisiunea a declarat galațita superioară dinamitei, ori altor esplosive cunoscute până acum.

PARTEA LITERARĂ.

Răspândirea revelațiunii întră poporele păgâne.

De Ioan Stanciu, cleric.

(Urmare.)

În istoria evului vechiu nu vedem altceva de cât imperiu preste imperiu, cari relativ în timp scurt se nimicesc unul pe altul, lăsând în urma lor ruine, dar' pregătind totodată terenul pentru Mesia, a cărui necesitate se simția tot mai tare și întră poporele păgâne, cari încă așteptau un timp mai fericit.

Primul, cel mai vechiu și cel mai vast imperiu despre care și istoria ne pôte da deslășiri, este cel assiric, în a cărui capitală, în Ninive, trimite Dzeu pe profetul Iona cu cuvintele: „Scôlă-te, mergi la Ninive, cetatea cea mare și strigă asupra ei, căci răutatea locuitorilor s'a suit înaintea mea” (Iona c. 1 v. 2). Iona merge și profetește, dar' aceste profeții nu se realizează, deore-ce „bărbații din Ninive au creștut lui Dzeu” așa în cât chiar și Mântuitorul nostru se provôcă la ei după atâta timp: „Bărbații din Ninive se vor scuła la judecată cu nêmul acesta, și l' vor condamna, căci ei s'au pocăit la predicarea lui Iona” (Mat. c. 12 v. 41).

Dar' pentru un popor așa de mare, cum a fost cel assiric, nu a fost de ajuns numai un profet. A trebuit, ca o parte mare din popor să mergă în captivitatea assirică, pentru-ca astfel adevêrurile revelate să strălucescă asupra întregului imperiu. Lupta gelôsă dintră Egipt și Assiria a realizat acest scop, ducând regele Assiriei, ca învingător, din Iudea, care era situată întră cele două regate puternice, o mulțime de iudei în captivitate.

Cu acăsta se începea lungul șir al captivităților poporului iudaic, pe de-o parte din pedepsă pentru necredința și decădinta sa morală, pe de altă parte pentru satisfacerea economiei divine, care a nepêtrunsă de mințea omenescă, căci se zice: „Oh! adânc al bogăției și al înțelepciunei și al științei lui Dzeu! cât sunt de nepêtrunse judecățile lui și neurmărite căile lui” (Rom. c. 11 v. 33).

Și lucru curios! Poporul iudaic în captivitate preamărește și laudă pe Iehova în cântece, aplicarea lui spre idololatrie încetă. Înțelepciunea nepêtrunsă!... Iudeii, ca să devină earăși credincioși, sunt duși în mijlocul popoarelor necredincioase. Pentru-ca să se lăpede de idololatrie, sunt duși în imperii idololatre! „Înturnați-vă la acela — zice Isaia la c. 31 v. 6—8 — de la care voi, fii ai lui Israil, atâta v'ați abătut, căci în ziua aceea,

când fie-care va lăpăda idolii sei de argint și idolii sei de aur, pe care mâinile vòstre cele pécătòse vi-l-au făcut; atunci Assiria va căde de sabie, nu de om”.

Se împlinește profeția. Poporul în captivitate se lăpăda de idolii sei și în atingerea sa cu assirienii răspândește întră acestia ideea despre un singur Dzeu adevêrat și speranța în venirea unui mântuitoriu, despre care și Isaia zice: „Iată feciôra este grea și va naște un fiu și va chiâma numele lui Immanuel (Dumnezeu este cu noi)” (c. 7 v. 14).

Cade Ninive cu întreg imperiul assiric, precum au profetit Isaia și Nahum (Is. c. 10 v. 5, c. 31 v. 31 etc., Nahum c. 1 v. 7) și pe ruinele ei se ridică regatul chaldeic cu capitala Babilon. Ninive și Babilon! Iată Parisul și Londra evului vechiu, în a căror captivitate a fost cea mai mare parte a poporului evreu, în frunte cu profeții acelui timp. Acolo Iona, Tobie, Sofonie și Nahum au împrăștiat adevêrurile religioase-morale în mèsură mai mare, ear' aici Ezechil, Daniil, Habacuc și alții. (Va urma).

ECONOMIE.

Circulațiunea notelor de stat și a bancnotelor în v. a. Terminul ultim pentru circulațiunea și schimbarea notelor de stat și de bancă în v. a. este următorul:

La cassieriile statului edarea și schimbarea notelor de stat à fl. 5 și fl. 50 v. a. a încetat cu 1 Septembrie 1901. În circulațiunea privată obligămintul de a primi aceste note de stat ca mijloc de plată a încetat cu 28 Februarie 1903. Casieriile și oficiile statului însă sunt obligate a primi notele à fl. 5 și fl. 50 ca mijloc de plată până la 31 August 1903. Banca Austro-Ungară este obligată a schimba notele acestea fără nici o detragere, atât la filialele, cât și la centralele sale, de la 1 Septembrie 1903 până la 31 August 1907.

Bancnotele à fl. 10 v. a. se răscumpără la centralele Băncei Austro-Ungare până la 31 August 1903; la filiale obligămintul acesta o încetat cu 28 Februarie 1903; de la 31 August a. c. până la 31 August 1909 Banca Austro-Ungară răscumpără bancnotele à fl. 10 v. a. numai pe lângă o petițiune netimbrată, înaintată prin ori-care filială a sa.

Bancnotele à fl. 100 se răscumpără la centralele Băncei Austro-Ungare până la 31 Octobrie 1904, la filiale până la 30 April 1904 și pe lângă o petițiune netimbrată până la 31 Octobrie 1910.

Bancnotele à fl. 1000 le răscumpără centralele Băncei Austro-Ungare până la 31 Decembre 1904, filialele până la 10 Iunie 1904 și pe lângă petițiune netimbrată, până la 31 Decembre 1910.

La cassieriile statului bancnotele se primesc ca mijloc de plată încă trei luni preste termenele fixate, va să zică se primesc: bancnotele à fl. 10 v. a. până la 30 Novembrie 1903; bancnotele à fl. 100 v. a. până la 31 Ianuarie 1905 și bancnotele à fl. 1000 v. a. până la 31 Martie 1905.

(„Revista Economică.”)

Din public.*)

Mulțămită publică.

Institutul de credit și economii „Arieșana” din Turda în adunarea sa generală din anul acesta a binevoit a vota și administra la Preavenerabilul consistoriu un ajutoriu de 60 corône în scopul de a se procura cărți didactice pe sêma școlilor noastre tractuale.

Procurându-se și distribuindu-se acum cărțile, subscrisul oficiu — în numele școlilor împărțășite, își ține de a sa datorință plăcută să-și exprime mulțămita pentru acest generos ajutoriu, implorând binecuvântarea cerească asupra institutului „Arieșana” spre prosperarea și înflorirea lui.

Turda, 10 Iunie v. 1903.

Oficiul protopresbiterat gr.-or.

Nr. 443/903.

Jovian Murășan
protopresbiter.

*) Pentru cele cuprinse în rubrica acăsta Redacțiunea nu primește răspunderea.

Nr. 493 1903.

[113] 1—3

Concurs

Pentru ocuparea posturilor de **învățători** de la școlile noastre confesionale gr. or. române din mai jos însemnate comune în protopresbiteratul gr. or. Avrig se descrie concurs cu termenul până la 5/18 Iulie 1903.

1. **Porumbacul-superior-răs.**, postul de învățătoriu cu salariu anual de 600 cor.; cuartir natural.

2. **Sarata**, postul nou înființat de al doilea învățătoriu, cu salariu anual de 600 corone, și anume 300 cor. din ajutoriu de la stat, ear' 300 cor. din repartitie, cuartir natural.

3. **Sebeșul-inferior**, postul de al treilea învățătoriu, cu salariu anual de 600 cor., cuartir și 4 stângini de lemne.

Doritorii de a ocupa vre-unul din aceste posturi să și așternă cererile concursuale instruite conform legilor în vigoare la subscrib. oficiu protopresbiterat gr. or. Avrig (posta Avrig, Felek, Szebenvarmegye) până la termenul susindicat.

Avrig, 16 Iunie 1903.

Oficiul protopresbiterat gr. or. Avrig în conțelegere cu comitetele parohiale competente.

Ioan Căndea
protopresbiter.

Nr. 348 1903

[115] 1—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor de **învățători**, în comunele mai jos numite, din protopresbiteratul Alba-Iulia, se descrie concurs cu termenul de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român”.

1. **Alba-Iulia-maiori**, postul de învățătoriu împreună cu cantoratul, salariu 600 cor. solvite în rate lunare anticipate, cuartir și lemne; ear' din cantorat 300 cor. Preferiți vor fi concurenții, cari posed cunoștințele necesare, pentru conducerea corului bisericesc deja existent.

2. **Bucurdeea-vinosa**, cu salariu de 600 cor. din repartitie, cuartir și lemne.

3. **Cetea**, două posturi, cu salariu la 600 cor. din repartitie și 300 cor. ajutor de la stat, cuartir și lemne.

4. **Ciugud**, cu salariu de 600 corone, din cari 400 cor. după arănda unui fânat, ear' restul din repartitie, cuartir și lemne.

5. **Limba**, cu salariu de 600 cor., din cari 444 cor. ajutor de la stat, ear' restul din repartitie, cuartir și lemne.

6. **Magina**, cu salariu de 600 cor. solvit din lada bisericeii, cuartir și lemne.

7. **Metes**, cu salariu de 600 cor., din cari 240 ajutoriu de la stat, ear' restul din repartitie, cuartir și lemne.

8. **Păclisa**, cu salariu de 600 cor. din repartitie, cuartir și lemne.

9. **Tăușiu**, cu salariu de 600 cor. din repartitie, cuartir și lemne.

Cei aleși la aceste posturi vor fi datori a conduce școlarii, în Dumineci și sâmbători, la biserică având a cânta cu ei la s. liturgie.

Cererile instruite conform normelor se vor înainta subsemnatului oficiu în termenul susindicat.

Oficiul protopresbiterat gr. or. Alba-Iulia, în conțelegere cu comitetele parohiale. Alba-Iulia, 18 Iunie 1903.

Ioan Teculescu
protopresbiter.

[114] 1—3

Publicațiune.

În conformitate cu conclud. comitetului parohial dto 15 Iunie a. c. se aduce prin acesta la cunoștința tuturor măiestrilor și întreprinzătorilor de biserici, că în scopul **reparării bisericeii greco-orientale din Cincu-mare**, tractul protopresbiterat Agnita, se va ține **licitațiune publică minuendă Duminecă în 12 Iulie st. n. a. c. la 2 ore p. m.**

Prețul strigărei conform planului și preliminarului de spese aprobat de Preavener. Consistoriu archidiecean nr. 3108 dto 17 April 1901 este de 1059 cor. 94 fil. din care se va depune ca vadiu 10%.

Condițiunile și planul de reparare se pot vedea la oficiul parohial gr. or.

Cincu-mare, în 15 Iunie 1903.

Pentru comitetul parohial:

Ioan Mihu **Emil Mandocea**
presidentul comitet. notariu.

Nr. 3588 1903 sz.

[106] 3—3

Pályázat.

Poplaka közszéiben nyugdíjaztatás folytán a **jegyzői állás** üresedésbe jött és annak választás utján való betöltése céljából pályázat hirdettetik.

Pályázni kívánók felhivatnak, hogy kellően felszerelt kérvényeket *f. évi július hó 15 ig* alólírottán adják be.

Nagyszeben, 1903. évi június hó 25-én.

A járási főszolgabíró:

Fabritius.

Nr. 110/1903

[105] 3—3

Concurs.

Pe baza ordinului consistorial dto 4 Februarie 1903, nr. 1041 B., pentru ocuparea postului de **capelan** lângă neputinciosul paroch **Ioan Raita** din **Sona**, protopresbiteratul Făgărașului, se descrie concurs cu termenul de 30 zile de la prima publicare în ziarul „Telegraful Român”.

Emolumentele împreună cu acest post sunt jumătate din toate venitele parohiale fașionate în cota B. pentru întregirea venitelor preoțești de la stat.

Doritorii de a ocupa acest post au ași așterne suplicile lor instruite conform legilor în vigoare subscrib. oficiu protopresbiterat în termenul sus indicat.

Făgăraș, 10 Iunie 1903.

În conțelegere cu comitetul parohial

Iuliu Dan
protopresb.

Nr. 617 1903

[111] 2—3

Concurs

Pentru ocuparea posturilor **învățătoresci** în comunele mai jos numite, din protopresbiteratul Turda, prin acesta se descrie concurs cu termenul de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român”.

1. **Agărbiciu**, salariu 600 cor., solvibil în rate lunare anticipate, cuartir în edificiul școlii, grădină și lemne de foc.

2. **Banabie**, salariu 600 cor., cuartir în natură, grădină și lemnele trebuincioase pentru încălzit.

3. **Botez**, salariu 600 cor., parte din repartitie, din folosirea alor 25 jug. pământ, din stole cantonale, și parte din un ajutoriu ce se speră de la stat ori din fondul eparhial școlariu; cuartir, grădină și lemne de foc. Postul este împreună cu cantoratul.

4. **Harastăș**, salariu 600 cor. din repartitie, cuartir, grădină și lemne de foc.

5. **Hidiș**, salariu 600 cor. de la popor, relut de cuartir și competențe pentru grădină și lemne de foc.

6. **Muieru**, salariu 600 cor. din repartitie, grădină, cuartir și lemne pentru încălzit. Alesul va provede și cantoratul.

7. **Sopor**, 600 cor. salariu, cuartir în natură, grădină și competență pentru lemne de foc. Fiitorul învățătoriu va fi și cantor.

Cuincuenalele se socotesc la toate posturile de la ziua întrării în post.

Reflecții vor avea să țină strună în Dumineci și sâmbători și sunt invitați a se prezenta în comuna respectivă spre ași arăta dexteritatea în cele rituale.

Cererile instruite în regulă se să așternă în termenul indicat subsemnatului oficiu protopresbiterat, de la care se pot lua și informațiuni mai speciale.

Oficiul protopresbiterat Turda, în conțelegere cu comitetele parohiale concernente. Turda, 10 Iunie 1903.

Jovian Murșan
protopresbiter.

Nr. 394 1903.

[104] 3—3

Concurs

Pentru întregirea postului de **paroch** în parochia vacantă **Poenița Tomi**, cu filii **Ferești**, **Merisor** și **Runcul-mic**, în protopresbiteratul Dobra, se descrie concurs cu termenul de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreună cu acest post sunt cele fașionate în cota B. pentru întregirea venitelor de la stat.

Doritorii de a ocupa acest post au ași așterne cererile, instruite conform normelor în vigoare, subsemnatului oficiu protopresbiterat, având a se prezenta alegătorilor în vre-o Duminecă sau sâmbătoare spre a cânta respective a celebra.

Dobra, 12 Iunie, 1903.

Oficiul protopresbiterat gr. or. al Dobrei în conțelegere cu comitetul parohial.

Ioșif Morariu
protopresbiter.

Nr. 348 1903.

[108] 3—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor de **învățători** din comunele mai jos însemnate, protopresbiteratul Murș-Oșorheiului, se descrie concurs cu termenul de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român”.

1. **Icelandul-mare**, cu salariu de 400 cor. din repartitie și usufructul unui pământ de 12 jug. compute în 200 cor., cuartir în edificiul școlii și grădină. Pământul va fi arat și semănat din partea parochienilor, având învățătoriu a da semănța. Întră candidați se vor primi numai concurenții, cari vor fi absolvați în vre-un institut pedagogic confesional gr.-oriental.

2. **Medeșfalău**, un post împreună cu cantoratul, cu salariu de 600 cor., dintră cari 300 cor. din cassa bisericeii, 200 cor. de la popor, și venitele cantonale compute în 100 cor., cuartir în edificiul școlii și grădină.

3. **Nasna**, cu salariu de 600 cor. din repartitie, grădină și relut de cuartir 20 cor.

4. **Petea-de-câmpie**, un post împreună cu cantoratul, cu salariu de 360 cor., dintră cari 172 cor. din lada bisericeii, 188 cor. din repartitie, și usufructul la 12 jug., compute în 240 cor., cuartir în edificiul școlii și grădină. Ca cantor va primi învățătoriu pe lângă venitele de mai sus și stola îndatinată. Întră candidați vor fi puși numai concurenții din institutul nostru pedagogic.

Cuincuenalele se vor computa de la instituirea definitivă și serviciul neîntrerupt în respectiva comună.

Cei ce vor fi instituiți în posturile acestea sunt datori să cânte în Dumineci și sâmbători la sfânta liturgie cu școlarii.

Concurenții au să și așternă cererile instruite conform normelor din vigoare, în termenul sus indicat, subsemnatului oficiu protopresbiterat și a se prezenta în vre-o Duminecă sau sâmbătoare în biserică spre a face cunoștință cu poporul și spre ași arăta dexteritatea în cântări.

Oficiul protopresbiterat gr.-or. al Murș-Oșorheiului în conțelegere cu comitetele parohiale.

Nasna, 10/23 Iunie 1903.

Stefan Russu
adm. protopresb.

Nr. 412/1903

[103] 3—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de **paroch** în parochia **Tapu**, tractul protopresbiterat al Mercurei, se descrie concurs cu termenul de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român”, pe baza înaltei rezoluțiuni consistoriale dto 29 April a. c. nr. 4334 B.

Emolumentele împreună cu acest post sunt cele fașionate la cota B. pentru întregirea venitelor preoțești de la stat, despre cari concurenții și pot lua informațiune de la comitetul parohial.

Doritorii de a ocupa postul numit și vor așterne în termenul sus indicat petițiunile concursuale la subsemnatul oficiu protopresbiterat, având a se prezenta înainte de alegere, în casa de rugăciuni, din loc, spre a cânta, respective a celebra și a cuvânta.

Oficiul protopresbiterat gr. or. al tractului Mercurea, în conțelegere cu comitetul parohial.

Mercurea, 19 Maiu 1903.

Avram S. Pecurariu
protopresb.

Frumosul roman

DUȘMÂNIE

de

Vasile E. Moldovancostă **60 fileri.****Librăria archidieceană.**

Cartea consilierului de medicină Dr. Müller, apărută deja în a 40-a ediție, care tractează despre

Conturbările în sistemul nervos și secsual

precum și despre vindecarea radicală a lor, se poate procura prin toate librăriile.

Pentru 1 cor. 20 fileri în mărci postale o trimite franco **Curt Röber**, Braunschweig.

[3] 25—38

Cruce sau stea dublă electro-magnetică

Patent nr. 86967.

Nu e crucea lui Volta!

Nu e mijloc secret

vindecă și înviorază

Deosebită atențiune e a se
aparatură vindecă boale

pe lângă garanție.

da împrejurării, că acest
vechi de 20 ani.

Aparatură aceasta vindecă și folosește contra durerilor de cap și dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circulațiunii sângelui, anemie, amețeli, tuietură de ureche, bătăie de inimă, sgârșiri de inimă, asma, auzul greu, sgârșiri de stomac, lipsa poftei de mâncare, răceală la mână și picioare, reuma, podagră, ischias, udul în pat, influență, insomnie, epilepsia, circulația neregulată a sângelui și multor altor boale cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate. — În cancelaria mea se ată atestate incurse din toate părțile lumii cari prețuesc cu mulțumire invențiunea mea și ori-cine poate examina aceste atestate. Acel pacient, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca i-se retrimite banii. — Unde ori-ce încercare s'a constatat zadarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu e permis să se confunde cu aparatul „Volta” deosece „Ciasul-Volta” atât în Germania cât și în Austro-Ungaria a fost oficios oprit fiind nefolositor, pe când aparatul meu e în genere cunoscut, apreciat și cercetat. Deja iefinătatea crucii mele electro-magnetice o recomandă în deosebi

Prețul aparatului mare e cor. 6.—
folosibil la morburii cari nu sunt mai vechi
[2] 22 de 15 ani.

Prețul aparatului mic e cor. 4.—
folosibil la copii și femei de constituție foarte slabă.

Espedite din centru și locul de vânzare pentru țară și străinătate e:
MÜLLER ALBERT, Budapesta, V., strada Vadász 42/V colțul strada Kálmán.

VINETÉLA

Mai bună la albituri!

— Sub scutul legilor. —

Vinetéla cea mai plăcută în spălătorii și gospodării.

Eftină și neîntrecută.

1 sticlă mică de 24 fil. ajunge la 10 spălături. — 1 sticlă mare costă 1'60 cor., 1/2 sticlă 1 cor.

Se capătă pretutindenea! Să ne ferim de imitațiuni!

Singurii producători:**FRĂȚII HOCHSINGER, fabrică chimică****BUDAPESTA VI., str. Rozsa 85.**

[116] 1—16